

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Programma Politiebestel,
Bevoegdheden en
Informatiefunctie
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 29 juni 2020
Onderwerp Cijfers geweldsaanwending politie 2019

Ons kenmerk
2948594

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Conform mijn toezegging in het notaoverleg van 8 juni jl. doe ik u hierbij de cijfers van het aantal geweldsaanwendingen door politie in 2019 toekomen. In het verlengde van onderstaande cijfers over 2019 wijs ik u ook op de vandaag verschenen analyse van Politie en Wetenschap over de cijfers van 2016.¹

De politie is in 2019 overgegaan op een nieuwe meer uitgebreide manier van registreren. Dit doet zij vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Ambtinstructie eerste tranche² op 1 juli aanstaande. De gewijzigde registratie zorgt voor een zichtbare trendbreuk, waardoor een vergelijking van de cijfers van geweldgebruik door de politie over 2019 met die van voorgaande jaren niet goed mogelijk is.

¹ Politie en Wetenschap 'Met gepast geweld: politiegeweld in Nederland in 2016', Sdu Uitgevers, Den Haag 2020. Te raadplegen via <https://www.politieenwetenschap.nl/publicatie/politiewetenschap/2020/met-gepast-geweld-354/>.

² Voluit: wijziging van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren, het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar en het Besluit politiegegevens in verband met de herziening van de geweldsmelding.

Gewijzigd registratiesysteem

Door de gewijzigde manier van registreren worden landelijk meer gegevens op uniforme wijze geregistreerd. In het oude bestel deed iedere eenheid dit zelf en in verschillende systemen. Door deze uiteenlopende manieren van registeren en archiveren binnen de politieorganisatie was het in het verleden ook al moeilijk om de cijfers van verschillende jaren op een goede manier met elkaar te vergelijken. In het eerdergenoemde rapport van Politie en Wetenschap – dat de cijfers over 2016 vergelijkt met die van eerdere jaren en concludeert dat er een verklaarbare verschuiving van toepassing van fysiek geweld naar geweldmiddelen plaatsvond – komt ook naar voren dat de cijfers lastig te vergelijken zijn.³

Voorheen werd doorgaans incidentgericht geregistreerd. Het kan echter zijn dat bij één en hetzelfde incident door verschillende politieambtenaren geweld wordt gebruikt. Ook kan het zijn dat bij een incident meerdere geweldmiddelen worden toegepast. In het verleden werd alleen het zwaarst toegepaste geweld opgenomen in de registratie. Nu wordt per geweldsaanwending geregistreerd.

Ten slotte wordt nu ook meer consequent geweldgebruik geregistreerd dat niet tegen personen is gericht, maar betrekking heeft op goederen, zoals bijvoorbeeld het forceren van een deur.

De cijfers

In totaal hebben politieagenten in 2019 in 14.507 incidenten geweld moeten gebruiken. Daarbij zijn 23.939 meldingen gedaan van enigerlei vorm van dreiging dan wel daadwerkelijk gebruik van één van de ter beschikking staande geweldmiddelen. Zoals gezegd kan het zo zijn dat een politieambtenaar bij één incident meerdere geweldmiddelen moest inzetten. Op de 23.939 geweldsaanwendingen zijn daarom in totaal 27.574 geweldmiddelen geregistreerd.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Programma Politiebestel,
Bevoegdheden en
Informatiefunctie

Datum
29 juni 2020

Ons kenmerk
2948594

³ Politie en Wetenschap 'Met gepast geweld: politiegeweld in Nederland in 2016', Sdu Uitgevers, Den Haag 2020, p. 28.

Per organisatorische eenheid

Eenheid Amsterdam	3203
Eenheid Den Haag	3352
Eenheid Limburg	1281
Eenheid Midden-Nederland	2414
Eenheid Noord-Holland	1664
Eenheid Noord-Nederland	1467
Eenheid Oost-Brabant	2512
Eenheid Oost-Nederland	3121
Eenheid Rotterdam	3032
Eenheid Zeeland-West-Brabant	1596
Landelijke Eenheid	297
Eindtotaal	23939

Per soort

Fysiek geweld (zonder geweldsmiddelen)	16328	
Anders (nadere toelichting onder tabel)	2912	
Vuurwapen	2225	
Uitschuifbare wapenstok	1728	6%
Pepperspray	1400	5%
Handboeien (als geweldsmiddel gebruikt)	1173	4%
Korte wapenstok	739	3%
Diensthond	357	1%
Lange wapenstok	345	1%
Dienstvoertuig	191	1%
Stroomstootwapen	124	0%
Inzet beredenen	29	0%
Onbekend	12	0%
Elektrische wapenstok	7	0%
CS-traangas	4	0%
Eindtotaal	27574	100%

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Programma Politiebestel,
Bevoegdheden en
Informatiefunctie

Datum
11
29 Juni 2020

Ons kenmerk
2948594
8%

De categorie 'anders' is een vrij tekstveld in de registratie dat wordt gebruikt wanneer middelen die niet tot de standaarduitrusting behoren worden gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan een stormram als een woning geforceerd moet worden. Ook het dreigen met geweld wordt onder deze categorie geregistreerd. Tevens valt hier nu ook nog de registratie van het uit voorzorg ter hand nemen van een vuurwapen onder. Het richten en gericht houden en het daadwerkelijk gebruik van een vuurwapen staat onder de categorie vuurwapen.

Leren en transparante verantwoording

De vernieuwde manier van registreren geldt nu sinds januari 2019 en lijkt goed te werken. Daardoor is er nu beter zicht op het totaal aantal geweldsaanwendingen en hoe zich dat verdeelt over de geweldsmiddelen. Dit draagt eraan bij dat meer dan vroeger lering getrokken kan worden uit alle incidenten waarbij geweld gebruikt is. En een heldere en complete verantwoording is daarnaast van groot belang voor het vertrouwen in de politie.

Ik heb de politie gevraagd om vanaf volgend jaar ook te rapporteren over het aantal burgers dat jaarlijks overlijdt. Het gaat daarbij om die zaken die conform de aanwijzing 'Taken en inzet Rijksrecherche' door de Rijksrecherche worden onderzocht. Daarmee is voldaan aan de wens van uw Kamer. Tevens zal de politie rapporteren over de interne afdoening van de geweldsaanwendingen.

De politie zal al deze cijfers jaarlijks publiceren door ze op te nemen in het jaarverslag politie. Uw Kamer ontvangt dit jaarverslag altijd tegelijk met het jaarverslag van mijn ministerie. Ten aanzien van de cijfers in deze brief en in het bijzonder binnen de subcategorieën geldt dat deze worden gegenereerd met het oog op de operationele werkprocessen; niet met het oog op gedetailleerde verantwoordingsrapportages aan de TK. Met ingang van 2021 zal de politie de registratie daarbij zodanig aanpassen dat in het jaarverslag het gebruik van het vuurwapen wordt opgesplitst in het ter hand nemen van het vuurwapen, het richten en gericht houden en het daadwerkelijk gebruik van het vuurwapen. Dit is in overeenstemming met de aangenomen motie van de leden Groothuizen en Den Boer.⁴

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**
Programma Politiebestel,
Bevoegdheden en
Informatiefunctie

Datum
29 juni 2020

Ons kenmerk
2948594

Het openbaar ministerie zal ik vragen om te rapporteren over het aantal agenten dat is vervolgd vanwege geweldstoepassing. Dit is in lijn met de motie van de leden Buitenweg en Azarkan.⁵

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

⁴ *Kamerstukken II 2019/20, 34641, 23.*

⁵ *Kamerstukken II 2019/20, 29628, 949.*